

Utrikesutskottets betänkande

1987/88:13

om ett zigeniskt kulturcentrum

UU
1987/88:13

Motionen

1986/87:U530 av Alf Svensson (c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar begära att regeringen i lämpliga europeiska samarbetsorgan tar initiativ till bildandet av ett kulturcentrum för den zigeniska kulturen,
2. att riksdagen beslutar hos regeringen begära förslag till finansiering och planering av de svenska insatserna inom ramen för ett europeiskt kulturcentrum för den zigeniska kulturen.

Bakgrund

Zigenarna härstammar ursprungligen från norra Indien. Enligt moderna forskare tillhörde zigenarna ett folk som kallades rajputer och som levde i Rajastan, Gujarat och Punjab. Utvandringen från Indien av det folk som vi i dag kallar zigenare började troligtvis fram emot 1000-talet. Orsaker till utvandringen anses vara religionskrig, hungersnöd och farsoter. De människor som utvandrade kom från väl ansedda yrkesgrupper. Zigenarna kom till Europa på 1300-talet. De första personer som med säkerhet kan identifieras som zigenare omnämns år 1322 på Kreta. Under de påföljande århundradena spred sig zigenarna över Europa. I Sverige omnämns zigenare för första gången år 1512.

Zigenarna kallar sig själva för romer. Benämningen zigenare tros ha kommit från att man i Europa förväxlade romerna med en sekt av spåmän från mindre Asien som kallades för artzinganos. Språket heter romanes.

Till en början mottogs zigenarna väl i Europa, men välviljan övergick så småningom i diskriminering och öppen förföljelse. I slutet av 1400-talet och början av 1500-talet började överallt i Europa en systematisk förföljelse av zigenarna. Grymma förordningar utfärdades mot dem bl.a. i Sverige. I Ungern, Rumänien och Jugoslavien (speciellt i Valakiet och Moldavien) hamnade stora grupper zigenare i livegenskap. Under 1600-talet och 1700-talet togs zigenare ofta tvångsmässigt ut till krigstjänstgöring.

I Sverige förföljdes och utstöttes zigenarna. År 1637 utfärdades den första allmänna zigenarförordningen enligt vilken alla zigenare skulle fördrivas. Många zigenare utvisades då bl.a. till Finland. På 1800-talet påbörjades en ny vandringsvåg av zigenare från Östeuropa, de s.k. valakiska zigenarna. Dessa spred sig över hela Europa. De zigenare som sedan tidigare bodde i olika länder brukar man kalla "icke-valakiska".

Det finns ingen officiell uppgift på hur många zigenare som i dag bor i Europa. Siffror på mellan 2 och 20 miljoner uppges. Antalet zigenare i Sverige är i dag drygt 6 000. Härav är 1 500 vad vi kallar svenska zigenare, 3 100 finska zigenare och 1 700 utomnordiska zigenare. De svenska och utomnordiska zigenarna tillhör olika grupper, huvudsakligen valakiska stammar som kalderash och lovari, medan de finska zigenarna huvudsakligen är av den icke-valakiska kalé-stammen. Stora zigenargrupper i övriga Europa är sinti i Västtyskland, kal 2s och gitanes i Spanien, och manouches i Frankrike. Därtill kommer stora zigenarbefolkningar i Öststaterna. De flesta svenska och utomnordiska zigenarna i Sverige är katoliker. En stor del av de finska zigenarna är pingstvänner.

Under senare år har förmärkts att zigenarna gradvis till sin grupptillhörighet även lägger en annan dimension, den nationella etniska identiteten. Enhetssträvandena har lett till organiserandet av olika samarbetsorganisationer.

För närvarande finns det 11 lokala zigenarorganisationer i Sverige. År 1973 bildades ett samarbetsorgan för de olika zigeniska organisationerna i Norden, Nordiska zigenarrådet.

Det finns inget svenskt kulturcentrum för zigenare. I Finland finns ett centrum för zigenisk kultur, men dess verksamhet är liten. Det har framförts krav från olika zigeniska organisationer om ett kulturcentrum i Sverige. Olika grupper har dock olika önskemål och förväntningar på ett dylikt centrum.

Vid skolöverstyrelsen pågår sedan några år ett projekt i samarbete med olika zigeniska grupper i Sverige och utlandet som syftar till ett gemensamt skriftspråk (ortografi). Zigeniska barn har rätt till hemspråksundervisning. I syfte att bereda och diskutera frågor av intresse för zigenarna i Sverige har det bildats en samrådsgrupp med deltagare från arbetsmarknadsstyrelsen, skolöverstyrelsen, invandrarverket, socialstyrelsen och Kommunförbundet samt representanter för de olika zigeniska grupperna i Sverige.

Frågan om ett europeiskt kulturcentrum har inte tidigare varit uppe i något europeiskt forum. Inom ramen för Europeiska säkerhetskonferensen ESK behandlas zigenarfrågan som ett minoritetsärende. Inom den ekonomiska samarbetsorganisationen OECD pågår projekt rörande utbildning av emigrantbarn och barn från olika kulturer, dock inte speciellt zigenare. En av de internationella zigeniska samarbetsorganisationerna, Romani Union, har konsultativ status i FN:s ekonomiska och sociala råd (ECOSOC). Romani Union driver dock här inte kulturella krav utan kravet på att erkännas som etnisk minoritet. Uppvaktningar har gjorts inför FN:s kulturorganisation UNESCO om att organisationen skall ta upp den zigeniska språkfrågan. Inom Nordiska rådet togs frågan om de finska zigenarnas ställning och rätt till olika sociala förmåner i Sverige upp under några år i början på 1970-talet.

Utskottet

Utskottet delar uppfattningen att det är önskvärt att vidmakthålla och vidareutveckla det zigeniska språket samt göra det möjligt för zigenarna att bevara sin kultur. Av bakgrundsbeskrivningen framgår att regeringen genom olika projekt försökt stödja de zigeniska grupperna i deras strävanden att slå

vakt om sin kultur. Utbildning, såväl svensk som zigenisk, är här av stor betydelse.

UU 1987/88:13

Det finns inget zigeniskt kulturcentrum i Sverige men däremot i Finland och i andra europeiska länder.

Ett europeiskt kulturcentrum skulle säkerligen kunna spela en viktig roll i bevarandet av den zigeniska kulturen i de europeiska länderna. Det bör dock, enligt utskottets uppfattning, ankomma på de olika zigeniska samarbetsorganisationer som finns att gemensamt lägga grunden för ett ställningstagande till ett dylikt kulturcentrum baserat på det arbete härvidlag som redan utförts i olika länder.

Motion 1986/87:U530 avstyrks därmed.

Hemställan

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motion 1986/87:U530.

Stockholm den 26 november 1987

På utrikesutskottets vägnar

Gunnel Jonäng

Närvarande: Gunnel Jonäng (c), Sture Ericson (s), Margaretha af Ugglas (m), Axel Andersson (s), Maj-Lis Lööw (s), Anita Bråkenhielm (m), Bengt Silfverstrand (s), Karl-Erik Svartberg (s), Rune Ångström (fp), Gunnar Hökmark (m), Nils T Svensson (s), Bertil Måbrink (vpk), Maj Britt Theorin (s), Maria Leissner (fp) och Karin Söder (c).

Storing your data in the cloud is a good idea.

It's a good idea to store your data in the cloud. It's a good idea to store your data in the cloud. It's a good idea to store your data in the cloud.

It's a good idea to store your data in the cloud. It's a good idea to store your data in the cloud. It's a good idea to store your data in the cloud. It's a good idea to store your data in the cloud. It's a good idea to store your data in the cloud.

It's a good idea to store your data in the cloud. It's a good idea to store your data in the cloud. It's a good idea to store your data in the cloud.

It's a good idea to store your data in the cloud. It's a good idea to store your data in the cloud. It's a good idea to store your data in the cloud.

It's a good idea to store your data in the cloud. It's a good idea to store your data in the cloud. It's a good idea to store your data in the cloud. It's a good idea to store your data in the cloud.

It's a good idea to store your data in the cloud. It's a good idea to store your data in the cloud. It's a good idea to store your data in the cloud. It's a good idea to store your data in the cloud.

It's a good idea to store your data in the cloud. It's a good idea to store your data in the cloud. It's a good idea to store your data in the cloud. It's a good idea to store your data in the cloud.

It's a good idea to store your data in the cloud. It's a good idea to store your data in the cloud. It's a good idea to store your data in the cloud.